بدهی ۳۰ هزار میلیارد تومانی شهرداری تهران

محمدعلی نجفی، درباره اینکه چه زمانی شاهد تغییرات ملموس در شهرداری خواهیم بود، گفت: در هیچ دستگاهی نمی‌شود گفت از فردا هیچ کس را عوض نمی‌کنیم؛ این جریانی مستمر است. بعضی مدیران قالیباف، مدیران خوبی بودند. از لحاظ خط سیاسی هم لزوما طرفدار آقای قالیباف نبودند. یکی از اولویت‌های من این بود که از بدنه شهرداری نیرو بگیرم؛ چه اصلاح‌طلب، چه غیر اطلاح‌طلب. شهردار تهران درباره بدهی‌های شهرداری گفت: در مدیریت بدهی‌ها و منابع و هزینه، بحث زیادی داریم؛ ولی حجم بدهی‌ها چیزی نیست که در کوتاه‌مدت بتوان آن را کنترل کرد. حداقل بدهی‌های قطعی تایید شده ۳۰ هزار میلیارد تومان است. ایلنا

گزارش روز

اگر آنگونه که باید عمل می‌کردیم، شاهد این حجم از فساد نبودیم

انتقاد دادستان کل کشور از قوه قضاییه

خبرگزاری ایرنا

گروه سیاسی

دادستان کل کشور در روزهایی که انتقادات از نحوه عملکرد دستگاه قضایی برای چندمین بار بالا گرفت، خود نیز در لباس منتقد ظاهر شد. حجت‌الاسلام منتظری دیروز در سالگرد تاسیس سازمان بازرسی کل کشور، از فسادهای اقتصادی در کشور گفت و عنوان کرد: «اگر در قوه قضاییه آنگونه که باید، عمل می‌کردیم، شاهد این حجم از فساد نبودیم.» هرچند بیشترین گلایه دادستان کل کشور در سخنرانی دیروز خود، در پاسخ به مواضع حسن روحانی و علی مطهری در خصوص اقدامات قوه قضاییه ظهور یافت، اما او آنقدر صاف و پوست‌کنده به رشد فساد در کشور اعتراض کرد تا سازمان بازرسی کل کشور روی اصلی سخن او باشد. منتظری در این مراسم از مسوولان سازمان بازرسی کل کشور پرسید: «اگر در سازمان بازرسی مواردی را که قانون به عهده ما گذاشته به درستی انجام دهیم، آیا باز هم شاهد این حجم از فساد هستیم؟ این حرف من به معنای زیر سوال بردن زحمات شما نیست. اما امروز می‌خواهیم خروجی کار شما را تحلیل کنیم. به نظر شما چه اشکالاتی وجود دارد که شاهد اینگونه فسادها هستیم. اگر ما در قوه و شما در بازرسی آنگونه که باید عمل می‌کردیم، شاهد این حجم از فساد نبودیم.»

مخاطب اصلی دادستان کل کشور، سازمانی بود که ۳۶ سال از زمان تاسیس آن گذشته است. طبق اصل ۱۷۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، «براساس حق نظارت قوه‌قضاییه نسبت به حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری سازمانی به نام «سازمان بازرسی کل کشور» زیرنظر رییس قوه قضاییه تشکیل می‌شود.» این اصل که در ادامه حدود اختیارات و وظایف این سازمان را برعهده قانون عادی گذاشته، به نوعی سازمان بازرسی کل کشور را ابزاری برای اجرایی شدن یک بند از اصل ۱۵۶ قانون اساسی معرفی کرده است. آنجا که قانونگذار تاکید کرد: «کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزایی اسلام»، یکی از راه‌های کشف جرم را که یکی از آن فساد در کشور است بر عهده سازمان بازرسی کل کشور قرار داد. اما آیا این سازمان توانسته تاکنون انتظارات دستگاه قضایی را برآورده سازد؟ این سوالی است که اگر تاکنون پاسخ آن می‌توانست مثبت باشد، حال با تحلیل دادستان کل کشور، دستیابی به این جواب کمی مشکل شده است. سابقه واکاوی اعمال و رفتار والیان و ماموران دولتی نزدیک به سابقه تشکیل حکومت‌ها است. حال چرا با این سابقه و با وجود سازمان عریض و طویلی همچون سازمان بازرسی کل کشور باز هم باید با فساد گسترده در جامعه روبه‌رو شد؟

این در واقع انتقاد ما نیست بلکه اعتراض دادستان کل کشور است. در اینجا سعی داریم پرونده‌های مهمی از فساد اقتصادی را مورد بررسی قرار دهیم که تاکنون از سوی دستگاه قضایی که سازمان بازرسی کل کشور یکی از ابزارهای نظارتی آن است، به کشف، تعقیب و مجازات مجرمان انجامید. البته قصد داریم به پاسخ این سوال هم برسیم که آیا کشف همه این جرایم از سوی دستگاه قضایی بوده یا در این میان، سایر نهادهای نظارتی خارج از قوه قضاییه نیز به کمک آن آمده‌اند؟

از اختلاس ۱۲۳ میلیارد تومانی فاضل خداداد تا بدهی ۸ هزار میلیارد تومانی زنجانی

در میان انتقاداتی که تاکنون به دستگاه قضایی در خصوص برخورد با فساد شده است، نباید از پرونده‌های بزرگ فساد اقتصادی تاریخ پس از انقلاب گذشت که از سوی قوه قضاییه کشف، تعقیب و به صدور حکم و اجرای مجازات انجامید. فاضل خداداد، نخستین فرد از مفسدان بانکی بود که حدود ۲۲ سال پیش نامش مطرح شد. فردی با ۱۲۳ میلیارد تومان اختلاس از بانک صادرات، نخستین اختلاسگر کلان اقتصاد ایران است که با اقدامات دستگاه قضایی پای چوبه‌دار رفت. خداداد تا شهریور ۱۳۹۰ رکورددار اختلاس در ایران بود و پس از او مه‌آفرید امیرخسروی با اختلاس ۳ هزار میلیارد تومانی، بزرگ‌ترین اختلاسگر مالی در تاریخ ایران - تا آن زمان - نام گرفت. حکم اعدام او هم سرانجام پس از صدور رای دادگاه در بامداد سوم خرداد ۱۳۹۳ اجرا شد.

نام بابک زنجانی، دیگر مفسد اقتصادی بود که باید گفت بیشتر از سایر پرونده‌های مورد بررسی در دستگاه قضایی سر و صدا کرد. دی ماه سال ۹۲ و در نخستین ماه‌های آغاز به کار دولت یازدهم، خبر از بازداشت بدهکار بزرگ نفتی در رسانه‌ها منتشر شد. هرچند در این میان بین شرکت نفت و دستگاه قضا بر سر اینکه کدامیک چنین فسادی را در کشور کشف کرده‌اند بحث بود، اما مهم اقدامات قوه قضاییه بود که با صدور دستور ممنوع‌الخروج بودن بابک زنجانی، به ابعاد بیشتر پرونده او پی برد. این پرونده که به پرونده نفتی معروف شد با رقم بدهی ۸ هزار میلیارد تومانی، نزدیک به ۴ سال زمان را به خود اختصاص داد تا دستگاه قضایی در ۲۶ جلسه به رسیدگی به اتهامات سه متهم نفتی بپردازد. البته در نهایت با صدور حکم اعدام برای بابک زنجانی و نقض حکم اعدام دو متهم دیگر، این پرونده همچنان در دستگاه قضایی مفتوح است.

وقتی مجلس به کمک قوه قضاییه می‌آید

با این حال موضوعی که محل بحث است، کشف جرم از طریق دستگاه قضایی است. قوه قضاییه که در فصل یازدهم قانون اساسی جدای از وظیفه پیشگیری از وقوع جرم، وظیفه کشف آن را نیز برعهده دارد در مواقعی با پرونده‌هایی از فساد آشنا شد که از سوی سایر نهادها روی میز دادستان قرار گرفت. طبق اصل ۷۶ قانون اساسی ایران، «مجلس شورای اسلامی حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارد.» همین اصل تا حدودی به کمک دستگاه قضا آمده است تا پرونده‌هایی که این روزها قوه قضاییه مشغول به رسیدگی آن است نتیجه تلاش مجلس باشد. پرونده تخلفات سازمان تامین اجتماعی و صندوق ذخیره فرهنگیان از معروف‌ترین مواردی است که مجلس شورای اسلامی به آن ورود کرد و در اولی با ارسال گزارش تهیه شده به قوه قضاییه به کشف و رسیدگی آن کمک کرد. پرونده سازمان تامین اجتماعی که پس از پایان تصدی سعید مرتضوی شروع به رسیدگی شد، قوه قضاییه را با دو تخلف عمده او آگاه ساخت. اهدای میلیاردی کارت‌های هدیه به مدیران و واگذاری ۱۳۸ شرکت تامین اجتماعی به بابک زنجانی از عمده تخلفاتی بود که مجلس به آن دست یافت تا پرونده را برای بررسی قضایی به دادگاه ارسال کند. هرچند در هر دو مورد از این تخلفات، سعید مرتضوی تبرئه شد اما با اعتراض وکلای سازمان تامین اجتماعی این پرونده همچنان در مرحله تجدیدنظر است. کشف تخلفات صندوق ذخیره فرهنگیان از دیگر مواردی است که باید آن را به عملکرد تحقیق و تفحص مجلس شورای اسلامی اضافه کرد. هر چند این مورد هنوز به دستگاه قضا ارجاع نشد اما با اطلاع قوه قضاییه از این تخلفات اقدامات پیشگیرانه‌ای صورت گرفته است. آن گونه که سخنگوی قوه‌قضاییه اعلام کرده، هنوز این پرونده از مجلس به دستگاه قضایی نرسیده اما برای همه کسانی که در مظان اتهام بودند چه آنهایی که بازداشت بودند و با قرار آزاد شدند و چه آنهایی که اکنون در زندان هستند، اقدامات تامینی مناسب انجام شده است تا کسی نتواند فرار کند.

این تنها دو مورد از تخلفاتی است که از سوی مجلس کشف شده است. هفته گذشته که مجلس شورای اسلامی جلسه‌ای غیرعلنی را برای بررسی تلاش ۳۶ساله خود در بعد نظارت برگزار کرد، گزارش مبسوطی از اقدامات خود ارایه داد. آن‌طور که علیرضا رحیمی، نماینده مردم تهران به «اعتماد» گفت: «این گزارش نشان داده در مجموع ۹ دوره مجلس ۳۶۵ تقاضا برای تحقیق و تفحص مطرح شده که از این تعداد ۱۱۸ مورد به تصویب مجلس رسیده و کلید خورده است. به علاوه از این ۱۱۸ تحقیق و تفحص به تصویب رسیده در نهایت ۶۴ مورد منجر به قرائت گزارش در مجلس شده و از این تعداد هم در نهایت ۲۶ مورد به قوه قضاییه ارجاع شده است.»

با حساب و کتاب رحیمی می‌توان گفت که ۲۶ مورد از پرونده‌هایی که اکثرا با موضوع فساد اقتصادی است، برای رسیدگی به قوه قضاییه ارجاع شد که البته نتیجه رسیدگی‌ها به آن هم معلوم نیست. تحقیق و تفحص از دانشگاه آزاد و بنیاد شهید که در مجلس نهم کلید خورد از دیگر پرونده‌های مهمی است که باید منتظر ماند تا به قوه قضاییه برای رسیدگی ارسال و حجم فسادهای صورت گرفته در آن نمایان شوند.

نقدی از جنس مسوولان عالی قضایی

با بررسی اقدامات دستگاه قضا در برخورد با مفاسد اقتصادی، به انتقاد حجت‌الاسلام منتظری از سازمان بازرسی کل کشور باز می‌گردیم. «امروز می‌خواهیم خروجی کار شما را تحلیل کنیم. به نظر شما چه اشکالاتی وجود دارد که شاهد اینگونه فسادها هستیم. اگر ما در قوه و شما در بازرسی آنگونه که باید، عمل می‌کردیم، شاهد این حجم از فساد نبودیم.» حجم فساد اقتصادی وقتی آنقدر بالا می‌رود که چنین نقدی از درون دستگاه قضا مطرح می‌شود، باید هم انتظار داشت تا راه‌حلی برای آن متصور شوند. دادستان کل کشور عنوان کرد: «از رییس سازمان بازرسی می‌خواهیم نظارت سیستمی را افزایش دهد و اگر قانون اشکال دارد به مجلس بروید و قانون را تغییر دهید. امروز گذاشتن چند بازرس در هر سازمانی جواب نمی‌دهد و باید وارد سیستم بانک‌ها شد و از سیستم‌های روز استفاده کرد.» این اظهارات البته همان طور که دادستان گفته و از فحوای کلامش برمی‌آید نشان از ضعف عملکرد این سازمان دارد که با توصیه دادستان باید فکری به حال بهبود آن شود.

به راستی بازوی نظارتی قوه‌قضاییه که پیش از هر نهاد دیگری باید به وقوع فساد در دستگاه‌ها آگاهی یابد، واقعیت این است که سازمانی با ریاست قاضی ناصر سراج که یکی از چهره‌های شاخص قضایی است، خود را سا وارد مرحله نظارت از دستگاه‌های مختلف نمی‌شود. مصطفی پورمحمدی که خود مدتی سکاندار این سازمان بود، مدتی پیش در پاسخ به «اعتماد» نکته جالبی را در همین ارتباط گفت. او از عدم ورود سازمان بازرسی کشور به منظور نظارت به همه دستگاه‌ها گفت و بر این نکته تاکید کرد که ما در این سازمان به صورت رندم به دستگاه‌های مختلف ورود پیدا کرده و در مواقعی هم که از وقوع فساد به ما خبر بدهند وارد موضوع می‌شدیم. با این گفته رییس سابق سازمان بازرسی کل کشور اصل قضیه به خوبی به دست می‌آید. این سازمان که خود به طور انتخابی وظیفه نظارتی خود را اعمال کرده و در برخی مواقع هم با ارسال گزارش از جاهای گوناگون به قضیه ورود پیدا می‌کند، طبیعی است که نیازمند است نهادهای دیگر به کمک آن برای کشف فساد بیایند. به این ترتیب سازمان اطلاعات سپاه و مجلس شورای اسلامی را باید دو بازوی قدرتمند در کنار قوه قضاییه برای اجرای وظایف مقابله با فساد بنامیم.

چکیده سخنان دادستان کل کشور در سالروز تاسیس سازمان بازرسی کل کشور به شرح زیر است

- **آقای نماینده‌ای که داری از رانت وابستگی به بزرگان دیگر استفاده می‌کنی و دنبال این هستی که نکته‌ای را به دست آوری و علیه قوه قضاییه مقاله بنویسی و سخنرانی کنی و قوه را به چالش بکشی، اگر مشاهده می‌شد که در همه عرصه‌ها وارد می‌شوی انسان دلش نمی‌سوخت؛ این آقایان حق ورود به مسائل قضایی را ندارند.**
- **چطور است که از هر چه حمایت می‌کنی افراد مساله‌دار و کسانی است که وابسته به ضد انقلاب و اپوزیسیون هستند. یک بار شده که بیایی و از پرونده افراد عادی حمایت کنی. اگر شما مدعی آزادی هستی چرا برای همه این سنگ را به سینه نمی‌زنی؟ چرا دروغ می‌گویی؟ این نشان‌دهنده این است که به دنبال اجرای عدالت حقیقی نیستید.**
- **اجازه بدهید قوه قضاییه با آرامش به پرونده‌ها رسیدگی کند. اقتدار قوه قضاییه باید حفظ شود و اگر ایرادی دارید، منطقی، عقلی و حقوقی مطرح کنید. آدم دلش از اینجامی‌سوزد که اصلا اطلاعی از محتویات پرونده ندارد و اظهار نظر ماهوی می‌کند.**
- **کسانی که دنبال براندازی نظام هستند، قوه قضاییه را هدف قرار داده‌اند. قصد دارند قوه قضاییه را به انحای مختلف بکوبند؛ از نسبت‌های ناروا گرفته تا توهین و دروغ، هدفشان سلب اعتماد مردم است.**
- **نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین دو وظیفه مهم سازمان بازرسی است. اگر چنانچه در سازمان بازرسی به این دو وظیفه عمل شود، باید شاهد این همه فساد باشیم؟ این به معنای نفی زحمات شما نیست اما خروجی کار شما را می‌خواهیم تحلیل کنیم. به نظر شما چه اشکالاتی در کار ما و دستگاه قضا هست که شاهد اینگونه فسادها در ادارات هستیم.**
- **سیستم بانکی ما سیستم ناسالمی است و دلیل این همه اختلاس‌ها و سوء برداشت‌ها و پرداخت تسهیلات به نورچشمی‌هاست. اگر سیستم بانکی ما درست بود، نباید شاهد چنین وضعی می‌بودیم. همین الان بیش از ۱۲ الی ۱۳ پرونده در هیات انتظامی بانک مرکزی مطرح است.**
- **قوه قضاییه هم که می‌خواهد به پرونده‌های مهم و مهره‌هایی که به برخی جاها اتصال دارند ورود کند، یک آقای بزرگواری می‌گوید قوه قضاییه بیکار است و احضار می‌کند و آقای بزرگوار دیگری می‌گوید قوه قضاییه برخورد سیاسی می‌کند.**
- **متاسفانه خصوصی‌سازی به چاه ویل تبدیل شده است. در خصوصی‌سازی با اموال بیت‌المال چه کردند؟ از شرکت آذرآب و هپکو گرفته تا پتروشیمی کرمانشاه. باید یک فکری کرد. امروز باید از نظارت سیستماتیک بیشتر استفاده کرد.**

سوژه روز

مخالفت رسمی دولت با نظام پارلمانی

نظام ریاستی به دموکراسی نزدیک‌تر است

حسینعلی امیری، معاون پارلمانی رییس‌جمهور دیروز در حاشیه جلسه هیات دولت نظام ریاستی را در مقایسه با نظام پارلمانی، نزدیک‌تر به دموکراسی دانست. بحث احتمال تغییر نظام ریاستی به پارلمانی وقتی دوباره داغ شد که عزت‌الله یوسفیان‌ملا، رییس کمیسیون تدوین آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی گفت، قرار است برخی نمایندگان مجلس نامه‌ای خطاب به مقام معظم رهبری نوشته و خواستار بازنگری در قانون اساسی و تغییر نظام به پارلمانی شوند. فعالان سیاسی و حقوقی به این درخواست نمایندگان واکنش نشان داده و اغلب با تغییر نظام مخالفت کردند. به گفته برخی کارشناسان، طرح این درخواست از سوی نمایندگان مجلس را نشانه‌ای از تلاش قوه مقننه برای تسلط بیشتر در فرآیند حاکمیت دانستند. طبیعی است که قوه مجریه نیز مایل به واگذاری قدرت خود به مجلس نباشد اما اظهارات معاون پارلمانی رییس‌جمهور در حاشیه جلسه دیروز هیات وزیران را نباید تلاش برای انحصارطلبی در قدرت اداره کشور دانست زیرا موضوع مورد اشاره او یعنی همخوانی نظام ریاستی با دموکراسی، مورد تایید بسیاری از اساتید حوزه سیاست و حقوق است. حتی برخی نمایندگان مجلس نیز همین نظر را دارند. حسینعلی امیری دیروز با بیان تعریف اشکال حقوقی حاکمیت در دنیا که شامل چهار مدل ریاستی، نیمه ریاستی و نیمه پارلمانی، هیات‌مدیره‌ای و پارلمانی است، گفت: در کشور ما مدل پارلمانی حاکم نیست؛ چراکه رییس‌جمهور با رای مستقیم مردم انتخاب می‌شود و اگر قرار باشد شکل حقوقی دولت تغییر پیدا کند، باید در قانون اساسی تغییر ایجاد شود که ما معتقدیم در شرایط فعلی چون رییس‌جمهور با رای مستقیم مردم انتخاب می‌شود، دموکراسی و رای مردم و دخالت مردم در سرنوشت سیاسی کشورشان بیشتر تضمین شده است. پروانه سلحشوری، نماینده تهران نیز در نطق چند روز قبل خود همین رویکرد را داشت. او گفته بود: «متاسفانه این روزها زمزمه‌هایی مبنی بر نظام پارلمانی شنیده می‌شود، جمهوریت نظام با انتخاب مستقیم ریاست‌جمهوری معنا پیدا می‌کند، اجازه ندهیم که مردمان ما از انتخاب مستقیم ریاست‌جمهوری محروم شوند.» تغییر نظام ریاستی به پارلمانی از معدود موضوعاتی است که خیلی سریع با مخالفت کارشناسان در هر دو جریان سیاسی اصلاح‌طلب و اصولگرا مواجه شد. به عنوان مثال موسوی‌لاری، عضو مجمع روحانیون مبارز در این باره گفته است: «افرادی که این حرف‌ها را مطرح می‌کنند، فراموش نکنند که نباید نقش مردم را نادیده گرفت. به نظر من اصلا چنین تغییری امکان‌پذیر نیست.» حتی عزت‌الله ضرغامی نیز در یک یادداشت تلگرامی نوشته بود: «معتقدم طرح نظام پارلمانی که اخیراً از طرف برخی نمایندگان مجلس مطرح شده، به دلیل فقدان زیرساخت‌های لازم سیاسی در کشور، نهایتا به تضعیف «جمهوریت» نظام منجر می‌شود.» بسیاری از مخالفان تغییر نظام ریاستی به پارلمانی نیز مهیا نبودن زیرساخت‌های لازم برای استفاده از نظام پارلمانی را دلیل مخالفت خود دانسته بودند. این گروه به فقدان تحزب در کشور اشاره کرده و صحبت از نظام پارلمانی را در شرایط فعلی نادرست دانستند. به عنوان نمونه مصطفی کواکبیان، نماینده مجلس و دبیرکل حزب مردم‌سالاری گفته بود: «هرگونه سخنی از نظام پارلمانی با موضوع «تحزب» ارتباط وثیقی دارد و اساسا نظام پارلمانی بدون ساختار نظام حزبی سخن کاملا پوچ و بیهوده‌ای است که منجر به فروپاشی پایه جمهوریت حکومت شده و آن را می‌لرزاند و هیچ کس در نظام جمهوری اسلامی به دنبال این گونه سیستمی نیست و تعجب می‌کنم چرا عده‌ای بی‌جهت جار و جنجال در فضای مجازی به راه انداخته‌اند. البته در صورت تغییر قانون اساسی و استقرار ساختار نظام حزبی می‌توان به پارلمانی همچون کنگره هندوستان رسید که انتخاب رییس‌جمهور را برعهده دارد یا در نظام پارلمانی انگلستان، رییس دولت همان رییس حزب حاکم و دارای اکثریت کرسی‌های پارلمان است.» برخی دیگر از کارشناسان مسائل سیاسی علاوه بر تحزب، به ضعف در ساختار پارلمان اشاره کرده و آن را پیش‌شرط تغییر نظام اداره کشور دانستند. به عنوان نمونه ناصر ایمانی، کارشناس سیاسی اصولگرا در گفت‌وگویی تاکید کرده بود که اگر بنا به بازنگری در قانون اساسی باشد باید بازنگری در ساختار پارلمان و قانون انتخابات را در اولویت قرار داد. به گفته او، برقراری نظام پارلمانی در ساختار کنونی پارلمان که تنها یک پارلمان متشکل از نمایندگان مورد اعتماد مردم اما بعضا ناکارآمد برای اخذ تصمیمات ملی داریم؛ نه تنها گره‌ای را باز نمی‌کند، بلکه گره‌ای هم می‌افزاید.

نگاه روز

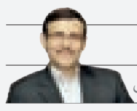

محمدجواد فتحی

عضو فراکسیون حقوقی-قضایی مجلس

راهکاری برای برون‌رفت از فساد گسترده

انتقاد از عملکرد سازمان بازرسی کل کشور در حوزه مبارزه با فساد اقتصادی، مستلزم وجود آماری از عملکرد این سازمان است که متاسفانه در اکثر نهادهای نظارتی و اجرایی به ندرت یافت می‌شود. گزارش‌ها از عملکرد این نوع نهادها کمرنگ و رقیق و بعضا غیرواقعی است. به عنوان مثال در مبحث آسیب‌های اجتماعی آمار دقیقی موجود نیست که بتواند مستند یک تحقیق قرار بگیرد و راهکارهایی برای آن ارایه شود. در ارتباط با سازمان بازرسی کل کشور نیز همین ایراد وجود دارد و ما در عمل هیچ زمانی آمار دقیقی از عملکرد این سازمان نداریم. همین امر خلأ و ضعف بزرگی است که باعث می‌شود نتوانیم تمام اقدامات سازمان را مورد تحقیق و بررسی قرار دهیم. اما این مشکل برای چه به وجود آمده است؟ برای پاسخ به این پرسش باید ایرادات چندی از حیث ساختاری وارد کرد. یکی از این ایرادات که در قانون اساسی موجود است و اصلاح آن را اجتناب‌ناپذیر می‌کند، ساختار سازمانی قوه قضاییه به طور کلی و بحث سازمان بازرسی کل کشور به طور جزیی است. ما در نظام‌های حاکمیتی دنیا آنجایی که بحث از اصل تفکیک قوا می‌شود، چیزی تحت عنوان استقلال دستگاه قضایی نداریم بلکه استقلال قاضی مدنظر کسانی است که مبدع تئوری این اصل بودند. به این معنا که قاضی باید مستقل و بی‌طرف باشد و تحت سلطه و فشار نیروهای داخل دستگاه قضایی یا خارج از آن قرار نگیرد تا بتواند قضاوتی عادلانه و بی‌طرفانه داشته باشد و مقبولیت و اعتماد عمومی را با خود همراه کند. اما متاسفانه در ایران بحث استقلال قاضی را خیلی کمرنگ می‌بینیم در حالی که استقلال قوه قضاییه خیلی پررنگ شده است. این امر تقریبا در ایران برعکس کشورهایی مثل فرانسه و بلژیک که خیلی دقیق اصل تفکیک قوا را اجرایی کرده‌اند، اجرا شده است. آنجا دستگاه قضایی تحت عنوان وزارت دادگستری زیرنظر قوه مجریه انجام وظیفه می‌کند و استقلال چندانی ندارد در حالی که قاضی مستقل و بیطرف است. در حالی که پس از پیروزی انقلاب واضعان قانون اساسی ایران به این نکته مهم دقت نکردند. تصور آنها این بود که استقلال قوه قضاییه به خودی خود استقلال قاضی را هم باعث می‌شود. به همین علت هم قوه قضاییه را قوه مستقلی قرار داده‌اند. مشکلی که ما در خصوص فساد داریم، این است که اختیارات دستگاه قضا بسیار وسیع شده است. سازمان‌هایی که زیر نظر این قوه در حال فعالیت هستند، مثل سازمان‌های ثبت اسناد و پزشکی قانونی یا همین سازمان بازرسی کل کشور دستگاه قضایی را خسته و فرسوده می‌کند. این دستگاه باید سبکبال بوده و کار آن تامین تدارکات باشد وگرنه مابقی سازوکارهای یک دادرسی منصفانه و عادلانه در ساختار دادگاه‌ها دیده می‌شود.

وظیفه نظارت بر قوه مجریه، باید از وظایف قوه مقننه باشد. قوه‌ای که قانونگذاری و نظارت بر اجرای قوانین از سوی دستگاه‌های اجرایی از وظایف اصلی آن است برای انجام آنها باید دو بال اصلی هم داشته باشد. یکی از آنها بعد نظارت بر امور مالی است که از سوی دیوان محاسبات انجام می‌گیرد و دیگری نظارت بر عملکرد قوه مجریه است که طبق قانون اساسی برعهده سازمان بازرسی کل کشور قرار دارد. در حالی که این سازمان زیر مجموعه قوه قضاییه است. بنابراین قانون اساسی از این جهت حتما نیاز به اصلاح دارد و این بال نظارتی که به عهده بازرسی کل کشور قرار گرفته باید زیر مجموعه قوه مقننه قرار بگیرد.

سازمان بازرسی کل کشور وقتی که در جایی با یک تخلف روبه‌رو می‌شود، به عنوان شاکی و مطلع باید مراتب جرم را به دادستان اعلام کند و در واقع به عنوان یک شاهد در امر کیفری دخالت می‌کند. آنچه مسلم است اینکه دستگاه قضایی نمی‌تواند هم شاکی و هم شاهد و هم قاضی باشد. قاضی بین خصمین قضاوت می‌کند. اگر یک طرف دعوا به نوعی وابسته به دستگاه قضایی باشد که خود قضاوت می‌کند و به فصل خصومت می‌پردازد، یک نقض غرض وجود دارد. ما در حال حاضر با همین مشکل مواجه هستیم. سازمان بازرسی کل کشور در اصلاح قانون اساسی باید از ذیل دستگاه قضایی منفک شده و به قوه مقننه ملحق شود تا این ایراد مرتفع شود. وضعیتی که از میزان فساد اداری و مالی شاهد هستیم نشان می‌دهد که یک نقص عمده‌ای در سیستم ما وجود دارد و آن دستگاه‌هایی که موظف هستند به این امور بپردازند درست و دقیق و موثر به آن نپرداخته‌اند. سازمان حق بازرسی دارد و معمولا بازرس‌هایی را در نهادهای حکومتی به شکل مستقر دارد و در برخی هم به صورت دوره‌ای اقدام می‌کند. در هرحال اینها مرجع رسمی هستند که به محض اطلاع، باید برای پیشگیری اقدام کنند و اگر اقدام خلاف قانون انجام شده باشد به دستگاه قضایی خبر دهند. پس با توجه به شرح وظیفه سازمان بازرسی کل کشور که در قانون وجود دارد، یک قسمت عمده از نقص عملکردی نهادهای نظارتی را اثبات می‌کند. البته عامل ایجاد فساد را تنها این موضوع نمی‌دانم. عوامل دیگری هم هست که باید در جای خود مورد مطالعه قرار بگیرد. مجازات آخرین راه مبارزه است و قوه قضاییه عمدتا وظیفه تشکیل محکمه و تعیین مجازات را برعهده دارد. اینکه فساد چرا ایجاد می‌شود واقعا دست قوه قضاییه نیست. این نهاد آخرین مرجع مبارزه با فساد است در حالی که سایر نهادها حتما باید پیشگیری را در دستور کار خود قرار داده و مانع شکل گیری فسادها باشند.

خبر روز

درخواست ۱۵۲ نماینده درباره سوال از روحانی

۱۵۲ نفر از نمایندگان در بیانیه‌ای از هیات رییسه درخواست کردند تا طرح سوال از رییس‌جمهور در مورد مشکلات سپرده‌گذاران را به کمیسیون مربوطه ارجاع دهد. محمدحسین فرهنگی، عضو هیات رییسه مجلس با قرائت این بیانیه گفت: ۱۵۲ نفر از نمایندگان درباره طرح سوال از رییس‌جمهور بیانیه‌ای را امضا کرده‌اند که براساس آن و با وجود اینکه قوه مقننه باید الگوی تمام عیار مقررات باشد اما با گذشت سه ماه و با توجه به ماده ۲۱۲ آیین‌نامه مجلس که باید در سریع‌ترین زمان، موضوع به کمیسیون مربوطه ارجاع شود این کار صورت نگرفته است. این در حالی است که سپرده‌گذاران ۱۰ ماه است که در خیابان‌ها سرگردان هستند و امضاکنندگان این بیانیه از هیات رییسه و به ویژه رییس‌جمهور درخواست کردند تا نسبت به ارجاع موضوع به کمیسیون مربوطه اقدام کند. ایسنا

سرخط خبرها

- **عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس از قوه قضاییه خواست تا هرچه سریع‌تر تکلیف افرادی که مقابل ساختمان این قوه تجمع کرده‌اند را روشن و حق و حقوق آنها را روشن کند.** ایسنا
- **سید محمد بطحایی، وزیر آموزش و پرورش: امیدوارم با تصویب جزییات طرح استخدام معلمان حق‌التدریس در کمیسیون آموزش و صحن علنی، شاهد استخدام همکاران حق‌التدریس در سراسر کشور باشیم.** ایرنا
- **محمدجواد آذری جهرمی، وزیر ارتباطات: کاهش هزینه‌ها و خروج از حالت حجمی دو شاخص مهمی است که باید در تغییر روش ارایه اینترنت لحاظ شود.** فارس
- **محمودی شاه‌نشین رییس هیات مرکزی نظارت بر پنجمین دوره انتخابات شوراهای شهر: در صورت بروز مشکلاتی همچون مساله مربوط به نماینده زرتشتی شورای شهر یزد، شوراهای حل اختلاف ورود خواهد کرد.** ایلنا

واکنش

پاسخ مطهری به دادستان کل کشور

نایب‌رییس مجلس شورای اسلامی در پاسخ به اظهارات اخیر دادستان کل کشور گفت که اقتدار قوه قضاییه با اصلاح آن حفظ می‌شود نه با کم‌طاقتی در مقابل انتقادها.

در نامه علی مطهری خطاب به حجت‌الاسلام منتظری آمده است:

با اهدای سلام

در سخنان اخیر خود خطاب به اینجانب گفته‌اید «چطور است که از هر کسی حمایت می‌کنید افراد مساله‌دار و کسانی هستند که وابسته به ضدانقلاب و اپوزیسیون هستند؟» به عرض می‌رساند افرادی که شما آنها را وابسته به ضدانقلاب و اپوزیسیون می‌دانید به خاطر نوع بینش امثال جنابعالی که همه منتقدان و مخالفان یا براندازند یا فتنه‌گر یا مرتبط با آمدنیوز مگر آنکه خلاف آن ثابت شود و برای حفظ نظام نیز از هر وسیله‌ای می‌توان استفاده کرد، این افراد نسبت به افراد عادی مورد ظلم مضاعف واقع می‌شوند و لازم است ما نمایندگان مجلس از آنها حمایت بیشتری داشته باشیم. گفته‌اید «چرا دروغ می‌گویید؟» عرض می‌کنم اگر جنابعالی از آن برج عاج پایین بیایید و خانواده‌های بازداشت‌شدگان پی‌درپی به محضر شما شرفیاب شوند و نحوه بازداشت فرزندشان در محل کار یا منزل را توضیح دهند که چگونه آنها را تحقیر کرده و آبروی‌شان را برده‌اند یا از رفتار بازجویان و بازداشت‌های طولانی‌مدت انفرادی غیرقانونی یا از محرومیت آنها از گرفتن وکیل بگویند و اینکه به بهانه امنیتی بودن اتهام صرفا باید وکیل مورد قبول قوه قضاییه معرفی شود و از آن سو اصلا فهرستی از چنین وکلایی وجود ندارد، آری اگر شما هم در جریان این امر قرار بگیرید متوجه می‌شوید که سخن من دروغ نبوده است. از لزوم حفظ اقتدار قوه قضاییه گفته‌اید. سخن درستی است ولی اقتدار قوه قضاییه با اصلاح آن حفظ می‌شود نه با کم‌طاقتی در مقابل انتقادها. نگاه خود را نسبت به مقوله حفظ نظام اصلاح کنید. نظام جمهوری اسلامی آنچنان که شما خیال می‌کنید یک نهال لرزانی که با هر بادی این سو و آن سو می‌رود، نیست. بلکه درخت تنومندی است که ریشه در ایمان اسلامی مردم دارد. راه حفظ آن محدود کردن آزادی بیان نیست بلکه آزادی بیان ضامن بقای آن است. پیشنهاد می‌کنم کتاب آینده انقلاب اسلامی ایران شهید آیت‌الله مطهری را مطالعه بفرمایید. قطعا در اصلاح نگاه جنابعالی و اصلاح امور قوه قضاییه موثر خواهد بود. کتاب را برای شما ارسال خواهم کرد. ایسنا

خبر کوتاه

آمادگی ایران برای انتقال تجربه مبارزه با گروه‌های تروریستی

حسن روحانی در دیدار «اگوستین ماهیگا» وزیر خارجه تانزانیا، با ابراز علاقه‌مندی به ارتقای سطح مناسبات و همکاری‌های دو کشور در تمامی عرصه‌ها و به ویژه اقتصادی، اظهار داشت: تانزانیا دروازه دسترسی ایران به بازار شرق آفریقا است و اراده دولت دوازدهم توسعه روابط با کشورهای دوست در سراسر جهان به ویژه در قاره آفریقا است. روحانی تروریسم را یک معضل بزرگ در عرصه جهانی خواند و با بیان اینکه تروریست‌ها در هر منطقه با نام‌های متفاوت اما هدف مشترک فعال شده‌اند، گفت: باید همه کشورها در مبارزه با این معضل متحد عمل کنند. وی افزود: جمهوری اسلامی ایران آماده است تجربیات خود را در مبارزه با گروه‌های تروریستی در اختیار کشورهای دوست قرار دهد. تسنیم

تصمیم‌گیری درباره تهدیدات ترامپ بر عهده دولت و شورای امنیت ملی است

محسن رضایی، دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: تصمیم‌گیری در زمینه‌های سیاست خارجی و تهدیدات اخیر ترامپ بر عهده دولت و شورای عالی امنیت ملی است. وی با بیان اینکه شخصا مطمئن هستم ترامپ در برابر ملت ایران پیش از شروع بازی، شکست خواهد خورد، گفت: رفتارهای وی نشان می‌دهد که ملت ایران را نمی‌شناسد و توانایی‌های ما را دقیقا محاسبه نکرده است، زیرا ایران و ملت ایران فشارها و تحریم‌های زیادی تحمل کرده و پشت سر گذاشته است. رضایی با بیان اینکه نماگرهای اقتصادی همچون شاخص بورس و نرخ ارز با تحریم‌های خارجی تاثیر می‌پذیرند، خاطرنشان کرد: اما ملت ایران پیش از این، تحریم‌ها و فشارهای سنگین‌تری را تحمل کرده‌اند به گونه‌ای که اقتصاد ایران در برابر تحریم به وضع تعادل رسیده است. ایرنا

بازارچه‌های مرزی برای تبادلات تجاری ایجاد شود

رییس مجلس شورای اسلامی با تاکید بر اینکه بازارچه‌های مرزی برای تبادلات تجاری و اقتصادی ایجاد شود، گفت: روابط ایران و پاکستان روابطی قدیمی و دوستانه است و رایزنی‌های پارلمانی میان دو کشور در سطح خوبی قرار دارد و مسلما این سفر می‌تواند در ارتقای سطح روابط تاثیرگذار باشد. علی لاریجانی، در دیدار با راحله دورانی، رییس مجلس ایالت بلوچستان پاکستان اظهار داشت: ایران و پاکستان همیشه در شرایط مختلف یار هم بوده‌اند و این روابط ریشه‌ای است که می‌تواند در زمینه‌های مختلف بالاخص اقتصادی و تجاری گسترش پیدا کند.